

LIB. II. SECTIO II. CAPVT XIII.

De

Antaphrodisiacis.

Difficile sane est agere contra naturæ ipsius intentionem, vt facile agrigante eadem curationem instituire. Exemplo illius sint ANTI VENEREA, quæ semen moderantur & frena libidini ponunt. Naturam expellas furca, tamen vsque recurrit. Tanto magis ergo eget freno.

Complectemur vero sub horum titulo non solum, quæ excessum veneris, compescunt, verum quoque quæ vitia eiusdem, vnde corpus conspurcatur & polluitur. Humanum genus inter animalia perfecta est *πολυαερωώτατον*, vnde & vitia patitur feminis omnibus aliis contra.

Optime hæc patebunt ex opposito, & contrariorum opposita ratione. Hinc 1. *Quæunque corpori superfluitatem nutritibilem, in semem cessantem, derogant, sunt antaphrodisiaca.* Venus delectatur cœnis dubiis, iocis, amoribus, voluptuosis imaginibus, rebus, factis. Sin compescenda fuerit, frigus opponendum ardori huic, victus tenuis & exquisitus, qui ipso Celso teste l. 5. c. 26. tantum sustinet corpus, non vltra demensum aliquid surrogat, auferendo quasi plus quam addendo. Res age tutus eris, præsidium est ab amorum magistro Poeta, probatum. Sic oleracea, leguminosa, cicera imprimis huc pertinent, vt alia taceamus. Valent tamen illa magis pro diætâ, veneris moderandæ morbosæ excedentis, quam sanæ. Vt vero hæc priuatiue id ipsum præstant, auferendo, velut improprie sic dicta; ita positine id exequantur proprie dicta, quæ sequuntur.

Hinc 2. *Quæcunque feminis ὄργασμὸν, stimulum & spumescientiam tollunt, sunt antaphrodisiaca;* quo sub generali axioma

mate

mate plura alia comprehenduntur, quæ modum vna exprimunt magis. Seminis ὄργανός supponit & notat pororum dilatationem & vim elasticam. Quæcumque ergo (i.) poros seri & seminis consequenter constringunt, illa sunt antaphrodisiaca. Hinc cum frigus quam maxime poros constringat, videmus quoque tempore hyberno ocludi eosdem in animalibus & vegetabilibus, expandi vero tempore verno, ac hinc illa sociari pro generatione, prolis, hæc flores & fructus parturire. Cum item omne turgens & elasticum humidum prærequirat, ipso Galeno adfertore, extingueret semen, veneremque ignaviosem efficere statuantur vulgo refrigerantia & desiccantia omnia in genere. Frigida, (quæ ratio est Galénica, l. 5. simpl. c. 23.) semen cogunt, incrassant, & stabile reddunt, ac propterea illud non prouocant, sed supprimunt; sicca autem ne esse quidem semen permittunt, etiamsi calida sit vna, vt ruta; magis vero illius procreationem & egressum prohibent frigida & sicca. Faciunt huc omnia constrictiua huius commatis, in primis bistort. torment. corallia, alba iuxta nonnullos magis, lapis hæmat. bol. armen. & similia.

Præ aliis vegetabilibus commendari merentur fragaria, agrimonia, hep. nobilis, aliaque huius generis, quorum vsus non solum insignis est in fluore albo, venerei floris specie, verum quoque in gonorrhœa virulenta. Obseruatum enim est in præxi talismodi infusis & decoctis, maxime cum rad. alth. sarsaparilla, sassaf. &c. optime curari posse eiusmodi fluores, correcto, quod præcipuum est, sero & concentrato. Tacemus galeopsidem flore albo eodem nomine ad antaphrodisiaca merito referri, quod vesiculas seminales ac humorem feminalem extra oleas vagantem concentret. Sic & exterius ad pollutionem nocturnam, gonorrhœam non virulentam & fluorem album commendatur, decoctum fragariæ cum vino rubro aliquoties pubi & pectini impositum; sic certo mederi gonorrhœæ bursam pastoris Tabernæ. & alii apud illum referunt.

Ex mineralibus hideximie præstat, a plurimis seculis inter antaphrodisiaca relatus, vnanimi velut consensu. Extat hanc in rem locus elegans apud Anacreontem: ὁ δὲ ἔρωτος, ἔχων μόλυβδον πρὸς τοῖς καλοῖς

καλοῖς ποδίοις. Amor, sed impeditus, plumbæ pedes tenellos. Mittimus alia a Poetis, quod pueros deuorauerit, ab Astrologis, aliisque hanc in rem annotata. In usu sunt hoc sine sacch. ἥνι, a dulcore intensiuo ita dictum, exindeque parata Ra antiphthifica, vulgo nominata, ad gutt. 10 15. propinata, quæ singula poros & vascula quasi corrugant. & consequenter pruriginem abarcent & æstrum.

Quod vero externum usum attinet ἥνινorum, is ipse, ut aliorum quorumuis, non nisi refractus est si laminæ plumbeæ lumbis apponantur. Hæc quippe pollent actuali frigore, vnde ὄργασμὸν inhibent; pollent eduleandi & absorbendi virtute, quæ tamen minor longe est; pollent vi excitandi, quatenus inæqualitate & applicatione sua excitant archeum, ne profundius somno immersus his inuigilet venereis.

Seminis ὄργασμὸς supponit & notat porro consistentiam γλιγγεῶν & ἄεαμ, hinc (2.) quæcumque sulphur hocce γλιγγεῶν obtundunt, & debilitant, sunt antiueneræ. Quid vero magis obtundit sulphur, quam (α) acida? Hæc itaque omnia hinc veneri sunt contraria, seu forma sicca, seu alia conspicua. Prodest ergo in contrarium acetum, locum habet spiritus Oli, adeo quidem, ut euiratos quasi inde obseruare licuerit. Omne semen fecundum est γλιγγεῶν. Si hoc ergo deficiat, vis eneruatur, ut iners sit & prurigo cesset.

(β.) Sulphur hoc γλιγγεῶν quoque laxant nitrosa, quæ quippe fluxile reddunt serum, vnaque spumescentiam & volatilitatem ac feruorem destruant. Notabile huius rei exemplum refert *Timæus l. 3. cap. 52.* de fidicine, nulla venere satiando & castrationem tandem expetente, cui frustra adhibitis aliis nitrum in ∇ nymph. solutum exhibuit, cuius usu per mensem mane & vesperi continuato deferbuit plus satis. Par ratio est arcan. duplic. Mynf. $\text{\textcircled{D}}$ ὄϊατι, lap. prunellæ. Et hæc quoque causa forsan est, quod fontes quidam cupidini medicamina exhibeant, quam in rem videri etiam meretur *Barclai. in Satyr. p. 5. p. 517.* vbi rationem in ἥ, plantas in ripis crescentes, aliaque refert.

(γ.) Eneruant quoque hoc sulphur γλιγγεῶν ἔλια, interne & externe. Nihil quicquam visciditati & lentori feri excutiendæ magis

gis inferuit, ac mercurius, vt in saluatione patet ad oculum, non solum, quod fluxilitatem tam euidentem excitent; verum & eo toto tempore membrum quasi emortuum langueat, quod etiam in gestatione cinguli factum obseruauimus. Quam in rem & apud *Schenckium* obseruatio occurrit cuiusdam, qui ad plattulas curandas inunxerat ξ ium, inde vero euiratum se sentiens e consilio medici oleum spicæ applicauit, vnde & phthiriasi & huic muneris satisfactum est. Atque hunc in finem quoque ξ dulc. in gonorrhœa simplici & virulenta, frequentissime cum priapismo insigni coniuncta, officium facit.

(d.) Corrigunt quoque id ipsum sulphur spumescens *amari-*
cantia, & quasi talia, vt sol. salic. absinth. ruta, vitex, sem. cannab. & alia. Studiosus quidam laborans gonorrhœa a vetula aliquot pilulas accipit, quas cum successu adsumit. Indagatione facta deprehensum est, fuisse illas pilulas non arta factas, sed natiuas, semen viticis rotundum & pilulare, quod experimentum bellum est. Ex compositis egregia est *ess. castitatis polychresta Michael.* ex herb. rut. menth. \bar{a} . mij. fol. salic. mij. agn. cast. dipt. Cret. \bar{a} . mij. nymph. miß. millefol. mj. rad. jr. fl. ξ ij. bistort. torment. nymph. \bar{a} . ξ ij. sem. rut. ξ ij. agn. cast. ξ ij. lactuc. acetos. portul. endiu. plantag. \bar{a} . ξ ij. M. extrah. \bar{a} . rut. Nec alia ratione camphora inter antiueneræa refertur, ita tamen, vt id cum grano salis accipiatur, quatenus nempe dissipat & consistentiæ *ὀρρασμάδι* est contraria; habet etiam locum, pro diuersitate quoque causæ, vbi sulphur magis peccat præ sale. Alias enim refinatores camphoræ satis deprehenduntur & libidinosi & fecundi.

(e.) Alterant sulphur ichorescens etiam *alcalia & alcalina*. Extat apud *Schenck. in obs.* locus, vbi affirmatur gonorrhœam virulentam multos curasse vsu caulium fabarum in cinerem redactarum. Iubentur caules deuri, cinis in Δ fluuiali per ξ macerari, colari per inclinationem liquor alcalicus & per triduum propinari ξ iv. Commendat idem quoque lixiuium faber. *Riucrius* etiam in simplici. Hoc quamuis in hodierna praxi minus consuetum sit; alcalina tamen insignem vsu alterando & siccando, tum quoque ichorescentiam suo modo tollendo præstant. Præcipue

celebre eo nomine est os sepia, eiusque magisterium ab *Hartman* no laudatum. Simplex præparari potest cum ∇ castit. & ad aliquot dies propinari, magis tamen in gonorrhœa simplici, minus in maligna.

ὀξύμοσ seminis supponit denique & notat quoque sal sal-
fum vel alcalinum, stimulan, volatile in statu naturali, fixum ma-
gis in præternaturali. Quæcunque ergo (3.) sal ipsum stimulan tempe-
rant, alterant & figunt, sunt antaphrodisiaca. Figunt & alterant iam
dicta alida & nitrosa, & sulphuri & sali volatili huic stimulan de-
bita. Hinc rad acetosæ commode reliquis infusis & decoctis
iungitur. Hinc hepaticum rubrum tum per se, tum cum spec.
diatr. sandal. vel cum sacch. solum mixtum adhibuimus feliciter
sæpius in pollutione nocturna, addito simul præcepto, vt omnia,
quæcunque acrimoniam salinam *ὀξύμοσ* possunt stimulare &
promouere, deuitentur, in cibo & potu, acria, falsa, piperata, aro-
matica, vinum generosum, mel, nasturt. raph. rust. motus, decu-
bitus corporis supinus, capitis decliuus & alia. Par ratio est clyssi
& ∇ pati, Ræ aperitiuæ Mæb. & similibus, licet acida sicca & con-
creta præstantiora sint. Sic & decoctum tamarind. prodest.

Alterant & temperant idem sal aquæ, tum actuali frigiditate,
tum diluendi virtute. Frigori temperanti adscribendum est, si
quid profunt substrata vel imposita lumbis. Hinc & balnea frigi-
da profunt, a quibus statim corrugatur scrotum, & pori laxati
prius concidunt, cuius exemplum simile in corpore nullum extat.
Diluunt potiones & ∇ ex lactuca, nymph. portul. item ∇ castit.
etiam superiori scopo debita; diluunt & temperant emulsiones
sem. 4 frig. portul. lactuc. cannabis, quam solam etiam *Myns.*
commendat, cum aquis alterantibus factæ, addito osse sepia, &
sirupis edulcantibus temperatis.

Temperant etiam inuiscentia mucilaginosæ, vt pulueres ex fe-
minib. 4 frig. mai. portul. lactuc. acetos. plantag. si nymph. ros.
gum. tragac. camph. lign. sand. rubr. qualia exempla apud *Riuer.*
in obs. occurrunt, vt terrea alia mundificantia & diuertentia ex ∇
diaph. bez. Oli, cinnabarinis non laudemus.

Temperant & abstergunt, roborantque sulphurea minus vo-
latilia

Jacilia & aerea. Sic nobilissima est eo casu terebinthina, quocun- que modo adhibita, vti & mixtura prodest, ex sacch. h, camph. & tereb. In pilulis item & litu facit officium. Sic & cassia & tamarindorum pulpa, temperandi sine, in his affectibus præscribitur toto die. Sic succinata vt in omni seri ichorescentia & fluore probatissima sunt, catarrhis, fluxu albo mulierum sæpe iam commendata; ita & in gonorrhœa, tum in paluere, tum in primis in- essentia, quæ palmam omnibus quasi reliquis reddunt dubiam. Sic & ipsum decoctum & ess. lignorum egregia sunt feminis fluxus remedia.

Summatim ergo vt hæc repetamus, antiueneræ sunt, quæ partim liquant & fundunt, adeoque *υλιγγεινότητα* ac consistentiam debitam destruant; partim acrimoniam & stimulum tollunt, ac dissipant, spiritusque ligant, & figunt quasi diluuntque; partim vias, poros & vascula quasi corrugant.

Profunt vero hæc, quod itidem ex dictis patere potest, in vitiis feminis & quasi talibus variis, libidine effreni & immodica, eiusque speciebus, satyriasi & priapismo, pollutionibus nocturnis, gonorrhœa simplici & virulenta, ardore vrinæ venereo, fluore albo mulierum, pruritu genitalium &c.

Not. de his est. 1. Pro statu seri in corpore, quadam venerationem in aliis cient, in aliis imminuunt.

Valet id cum primis de calidis. Est enim perpetua actio & reactio calidi & humiditatis etiam quoad feminis prouentum. Et (1.) quidem certum est, dari etiam antaphrodisiaca, quæ non item sunt frigida, sed calida, exemplo menthæ, rutæ & similibus.

De mentha hinc prouerbum est, apud Philosophum celebratum, mentham belli tempore nec serito, nec edito, quod perinde est, siue explicetur, quod mentha fortitudinem minus inducat, sed eidem potius sit contraria, siue quod generationi minus faueat, quæ tamen ad refarciendam stragem illam faciat. Mentha ergo cum sale volatili oleoso polleat, videretur potius *εργασμὸν* promouere, quam obtundere.

Atque hoc ipsum (2.) quidem verum est, & præstat in humidioribus & frigidis. In illis non tam exiit veneream libidinem, quam inducit, quia serum præsto est, quod recipere in se vim illam rarefactiuam potest; ast in-

calidis (3.) ubi ferum paucius est, non item, dissipandoid ipsum humidum, quod turgescere debebat. Adde (4.) quod hoc variet quoque pro ratione ætatis ipsius plantæ; recens & humida magis venerem auget, cæteris paribus, sicca magis imminuit.

2. *Antiuenerea alia qualitatem seminis corrigunt, alia motum & ichorescentiam, adeoque non confundenda.* Sic frigida magis in pollutionibus minuendis profunt, cumprimis acidula, terrea & adstringentia; calida magis in gonorrhœa simplici, quæ distinctio etiam superiori addi potest; vitex enim, per dicta, & ruta, succinum atque similia in gonorrhœa usum insignem habent, in pollutione vero minus profunt, quin sæpe eandem promouent; quia nempe illo casu ichorescentiam seminis corrigunt, hoc vero stimulum addunt potius, quam tollunt. Quæcunque vero fluxum feri adaugent, in fluxu seminis non locum habent, ut salia lixiua, nitrosa, acida, saltim intentione primaria. Quod vero Ælia attinet, illa quidem in gonorrhœa virulenta potissimum in usum vocantur, magis tamen tum diuertendi sine, per saluationem generalem, tum abstergendi. *Notabile enim & hoc est, gonorrhœam virulentam non tam seminalem materiam fundere, quam purulentam, adeoque prodesse, medicamenta, quæ abscessum illum rumpant, abstergant, & ad motum cieant, quo hinc facto, alia adstringentia & roborantia ex usu sunt.* Nti & eodem sine venerem suadent quidam, ut profluat ichorosa purulenta materia.

3. *In usu antaphrodisiacorum cauendum, ne vel ventriculus, vel totum corpus lædatur.* Nullibi facilius lædi potest ventriculus, quam ubi ipse alias sanus sufferre tamen cogitur medicamenta sibi aduersa. Singula vero quasi, si acida exceperis, antiuenerea facile lædunt eundem, Quæ, alcalina, hniha, vnde nisi in his caueamus, ægri grauitatem ventriculi, inappetentiam, lassitudinem, aliaque mala reportant. Non totum lædendum est, quod fieri potest, si illud Horatianum illabamur: *stulti dum vitant vitia in contraria currunt, quatenus, dum moderanda Venus, per ætatem, per naturam tamen vigens, extinguitur.* Verissimum hinc est illud *Apostoli* sensu etiam physi-

co

& PPD

co: melius est nubere, seu remedio vti per naturam, & a summo numine concesso, quam vii, seu lædi corpus tum igneis morbis, febribus ardentibus, mania, tum altero extremo, euirari id ipsum, quod conscientia stigma inurit. Imminui semen nunquam debet vltra sphaeram naturæ vel humanitatis. Quin nec possibile est, citra læsionem corporis euirare corpus. Frustranea hinc & absurda sunt consilia eorum, qui contra naturam agunt, & contra aculeum calcitrant, qui extraordinario dono castitatis non gaudentes, volentes scientes repugnant, & cæteroquei tamen corpori nil derogant. Tu nil inuita dicas faciasque minerua, etiam hic valet.

4. *Ardori & gonorrhœæ virulente diuertentia, temperantia & roborantia conueniunt.* Primum hoc in venere delinquentium est flagellum, verissimo axioma: per quod quis peccat, per idem punitur & idem. Conuenit illo casu diuertens & mature præsidium internum, si bezoardica cum succinatis & anodynis propinentur, si externe decoctum temperans ex mastiche, myrrha, thure & similibus adhibeatur. scroto vero pro re nata, tumefactis testibus, vt fit, empl. hninum, cum emplastro de ran. *Vigon* cum ꝑio apponatur. Hinc quod ꝑium viridem *Emckius* in praxi vnice in gonorrhœa hac commendat, quod ꝑ dulc. in hunc vsam laudatur, cum grano salis est intelligendum. Pro sunt vero & inter dicta traumatica ipsa cum primis, & inter hæc terebinthinata, succinata & similia, opiata vero minus, nisi refracte admodum.

5. *Vrgens P. N. minus religiose cumanda, gonorrhœa vero non remnenda est.* Falluntur & medici & ægri, si hi, per ætatem alias sani, etiam frequentius voto corripiantur, pollutione, hinc sibi frustra sæpe persuadentes, se steriles futuros, se tabe correptum iri, & nihil non, vnde videas hinc melancholicos, tristes, pudibundos, & nihil non facientes, vnde sæpe ex sanis ægri, qui non sunt, fiunt & redduntur. Non negamus vel intendimus, pollutione nocturna laborantes non curandos; loquimur saltim de erratis in excessu vel defectu.

Plures curauimus solo consilio addito medicamentis, ne

inde

inde mouerentur, sed animum reciperent, nec timerent vllum periculum. Ita sane animo composito mitius actum fuit de corpore. Quod vero gonorrhœam quidam pro bono habent, si saltem tolerabilis sit, id minus concesserim. Ponam bonam esse, vt causam, quatenus natura hunc exitum affectat, & educto ichore seroso præseruatur reliquum corpus a morbis; non bona est vt signum, vnde facile corpus degenerat in malum habitum. Dictis vero præsiidiis, non omissis vniuersalibus, malum certo cedit, modo non nimis inueteratum sit. Neutro pacto assequimur finem vnguentis vel oleis, licet promiscue a practi- cis præscribantur. Tantæ molis est segregare bona a malis in materia medica quoque.

LIB. II. SECT. II. CAP. XIX.

De izaia.

DE ISCHÆMIS seu sanguinem sistentibus dicturis ipsius sanguinis occurrit necessaria consideratio. *Supponemus enim breuibus de motu hoc ad extra:*

(1.) Sanguinem torulis & alueis suis non contentum exitum affectare impropportionatum & onerosum. Videmus id toto die in plethoricis, quod hæmorrhagiam narium, menses immodicos, hæmoptysin ipsam quandoque patiantur. Imo vel ex hoc discere possunt *αποφθασι*, profunda natura ipsa onerosum sanguinem, adeoque abundare posse eundem. Cum abundat, exundat non raro, licet & alia mala det, non tam patientibus hisce viis.

(2.) Onerosum & impropportionatum reddi sanguinem a nimia rarefactione, motu intestino maiori, salibus alcalinis, biliosis inducta. Omne humidum calore diditur, & elasticum, expansiuum redditur. Hoc vt in statu naturali ita comparatum est, ne fiat profusio, sed venæ ipsæ & pori expandi possint; sic in præternaturali vel non-naturali quoque inde fit exundatio.

Et